

Η Γνωσιακή Συμπεριφοριστική Θεραπεία στην Κατάθλιψη

Dr. **Κωνσταντίνος Ευθυμίου**
Κλινικός Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπευτής
&

Αναστασία Σοφιανοπούλου, MSc
Κλινική Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπεύτρια

Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς

ansofian@psych.uoa.gr

www.ibrt.gr

Εισαγωγικά...

- Τα συμπτώματα της κατάθλιψης οφείλονται σε διαταραχή:
  - του συναισθήματος
  - των γνωσιακών λειτουργιών
  - της ψυχοκινητικής δραστηριότητας
  - των λειτουργιών του ΚΝΣ
- Επικράτηση: 8,7% - 20,1%
- 10-15% των ανθρώπων που εμφανίζουν ένα καταθλιπτικό επεισόδιο, αυτό παίρνει χρόνια μορφή
- 10% των ασθενών των γενικών ιατρών πάσχουν από κατάθλιψη
- Για τους μισούς ασθενείς κρίνεται απαραίτητη η φαρμακοθεραπεία ή η ψυχοθεραπεία

Η Γνωσιακή Συμπεριφοριστική Θεραπεία...

- Χρησιμοποιεί ένα συνδυασμό συμπεριφοριστικών και γνωσιακών τεχνικών για να βοηθήσει τα άτομα:
  - να διαχειριστούν συμπτώματα
  - να βρουν αποτελεσματικότερους τρόπους να αντιμετωπίσουν τα καθημερινά προβλήματα
  - να αλλάξουν τα πρότυπα σκέψης, τις πεποιθήσεις και τις αντιδράσεις...
  - που συντελούν στη διατήρηση της κατάθλιψης.
- Οι εμπειρικά τεκμηριωμένες αρχές της προκύπτουν από τη θεωρία, την πράξη και την έρευνα.
- Θεραπεία επιλογής για την κατάθλιψη, βάσει ερευνών αποτελεσματικότητας

Οι Γνωσιακές Συμπεριφοριστικές Αρχές

- Η γνωσιακή αρχή: είναι οι ερμηνείες των γεγονότων, όχι τα ίδια τα γεγονότα, οι οποίες είναι κρίσιμες.
- Η συμπεριφορική αρχή: ό,τι κάνουμε έχει μία ισχυρή επιρροή στις σκέψεις και τα συναισθήματά μας.
- Η αρχή του συνεχούς: τα προβλήματα ψυχικής υγείας κατανοούνται καλύτερα ως διόγκωση των φυσιολογικών διαδικασιών.
- Η αρχή του εδώ – και – τώρα: είναι συνήθως πιο εποικοδομητικό να εστιάζομαστε στις παρούσες διαδικασίες παρά στις παρελθούσες.
- Η αρχή των αλληλεπιδραστικών συστημάτων: είναι πιο βοηθητικό να βλέπουμε τα προβλήματα ως αλληλεπιδράσεις μεταξύ των σκέψεων, των συναισθημάτων, της συμπεριφοράς και της φυσιολογίας και του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί κάθε άτομο.
- Η εμπειρική αρχή: είναι σημαντικό να αξιολογούμε και τις θεωρίες και τις θεραπείες μας εμπειρικά.

Συμπεριφοριστική θεωρία της κατάθλιψης (Seligman, 1975)

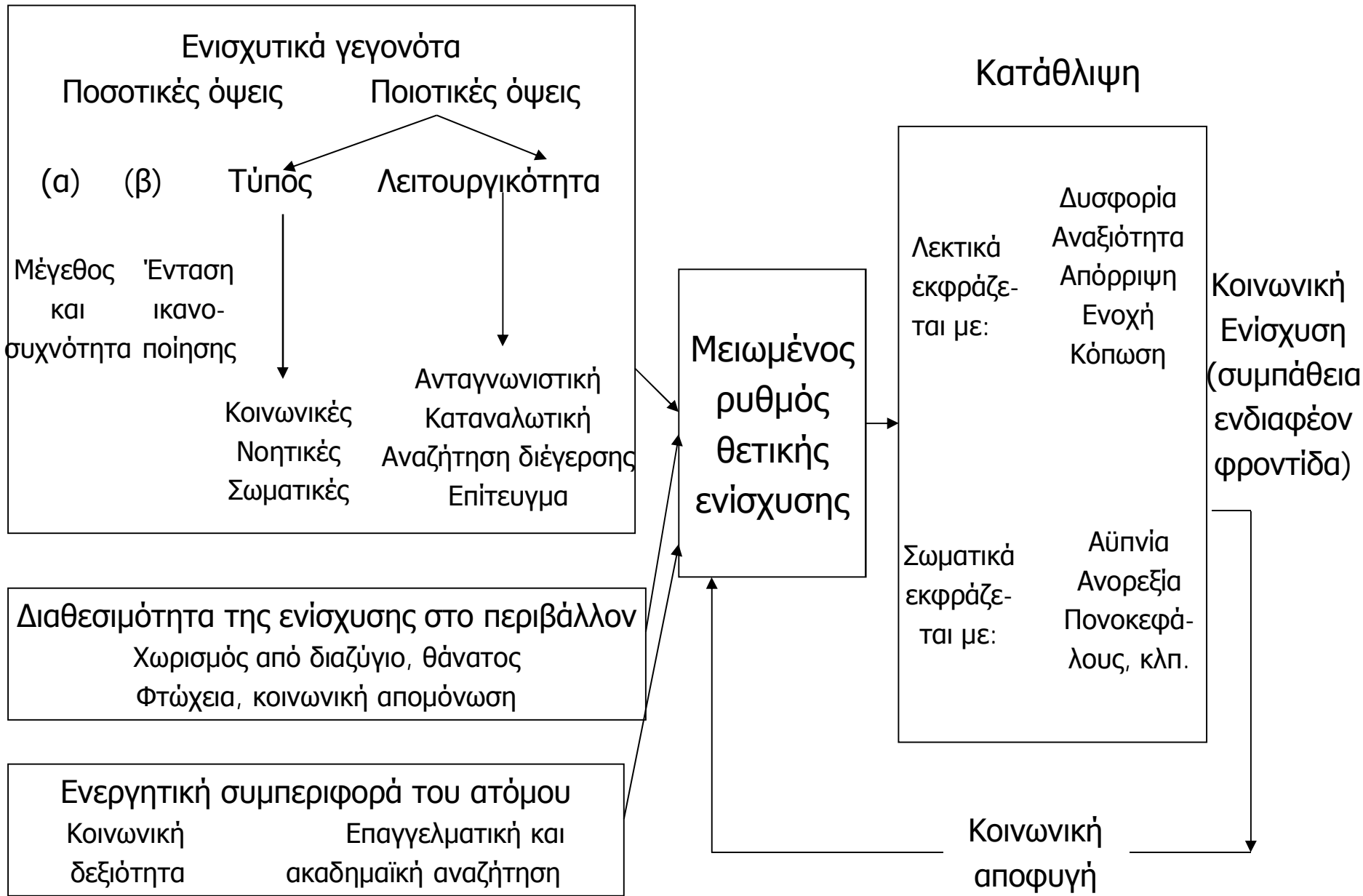
- «Μαθημένη αβοηθητότητα»: η έκβαση μίας προσπάθειας είναι ανεξάρτητη από τη συμπεριφορά και το προσδοκώμενο αποτέλεσμα
→
- Τα άτομα πέφτουν σε παθητικότητα και αδράνεια, καθώς «γνωρίζουν» ότι ό,τι και να κάνουν δε θα έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.
- Η «μαθημένη αβοηθητότητα» θεωρήθηκε πρόδρομος της κλινικής κατάθλιψης

Συμπεριφοριστική θεωρία της κατάθλιψης (Lewinsohn, 1974, 1979)

- Ένα χαμηλό επίπεδο θετικής ενίσχυσης δρα προκαλώντας καταθλιπτική συμπεριφορά
- Η κατάθλιψη συντηρείται μέσω του χαμηλού επιπέδου ενίσχυσης
- Η θετική ενίσχυση εξαρτάται από: γεγονότα και δραστηριότητες, μαθησιακή προϋστορία, ηλικία, φύλο, αλλά και τη διαθεσιμότητα των ενισχυτών, τις καταστάσεις και τις δεξιότητες του ατόμου
- Οι αντιδράσεις των τρίτων –κυρίως του άμεσου περιβάλλοντος- λειτουργούν ενισχυτικά στη διατήρηση της κατάθλιψης (π.χ. υπερπροστασία, προσοχή)

Γνωσιακή θεωρία της κατάθλιψης (A. Beck, 1979)

- Στον καταθλιπτικό ασθενή διαταράσσεται η σκέψη:
  - *Περιεχόμενο*: καταθλιπτική τριάδα
  - *Λειτουργία*: διεργασιακά λάθη
  - *Δομή*: ενεργοποίηση καταθλιπτογόνων σχημάτων

Περιεχόμενο της σκέψης: η καταθλιπτική τριάδα

- **Ο ασθενής αντιλαμβάνεται αρνητικά: τον εαυτό, τον κόσμο και το μέλλον.**
- **Εαυτός:** ανεπαρκής, ανάξιος, ανεπιθύμητος, προβληματικός στον νοητικό, κοινωνικό, ψυχολογικό και ηθικό τομέα.
- **Κόσμος:** απαιτητικός και απορριπτικός → απογοήτευση, μη άντληση ευχαρίστησης → απόσυρση (η οποία από τους γύρω γίνεται αντιληπτή ως απόρριψη → φαύλος κύκλος).
- **Μέλλον:** ζοφερό, χωρίς εναλλακτικές λύσεις, μάταιες οι προσπάθειες ανατροπής των δεδομένων και επιβίωσης.

Λειτουργία της σκέψης: τα διεργασιακά λάθη

- **Επιλεκτική προσοχή** στις αρνητικές πλευρές των εμπειριών
- **Υπεργενίκευση** των αρνητικών συνεπειών μετά από δυσάρεστα γεγονότα
- **Διπολική σκέψη**, όπου όλα φαίνονται μαύρα και δεν αναγνωρίζονται ενδιάμεσες καταστάσεις
- **Νοητικό φίλτρο**, όπου το άτομο επικεντρώνεται σε μία αρνητική λεπτομέρεια που το προδιαθέτει σε αρνητικές σκέψεις
- **Υποτίμηση/ παραγνώριση θετικών**, τα οποία θεωρούνται ασήμαντα
- **Αυθαίρετα συμπεράσματα** τα οποία προοιωνίζουν μελλοντικά αρνητικά γεγονότα ή διαιώνιση των παρουσών δυσκολιών
- **Μεγιστοποίηση/ ελαχιστοποίηση**, όπου υπερτιμούνται τα αρνητικά γεγονότα και υποτιμούνται τα θετικά
- **Συναισθηματική λογική**, όπου θεωρείται ότι τα συναισθήματα απεικονίζουν και αντανακλούν την πραγματικότητα
- Τα **πρέπει**, οδηγούν σε ενοχές απέναντι στον εαυτό και οργή για τους άλλους
- **Εσφαλμένη τιτλοφόρηση**, όπου το άτομο προσκολλάται σε αρνητικές θεωρήσεις για την πραγματικότητα, χωρίς να τις διαπραγματεύεται βάσει γεγονότων
- **Προσωποποίηση**, όπου η αρνητική έκβαση ενός γεγονότος αποδίδεται αποκλειστικά στο ίδιο το άτομο.

Παραδείγματα διεργασιακών λαθών

- Πρέπει πάντα να είμαι ένα καλό άτομο
- Πρέπει να με αγαπούν και να είμαι αρεστός σε όλους
- Η αξία μου ως άτομο εξαρτάται από αυτό που σκέπτονται οι άλλοι για εμένα
- Είτε είμαι απόλυτα επιτυχημένος είτε είμαι μία πλήρης αποτυχία
- Αν οι άλλοι διαφωνούν μαζί μου, σημαίνει ότι δεν είμαι καλός
- Θα πρέπει πάντα να έχω την καλύτερη δυνατή απόδοση και επίδοση
- Θα πρέπει να είμαι ικανός να κάνω τα πάντα μόνος μου
- Το να ζητάς βοήθεια είναι αδυναμία

Το γνωσιακό μοντέλο ερμηνείας της κατάθλιψης

Εκλυτικό ερέθισμα

Ένα στρεσογόνο ερέθισμα που συνδέεται με τις πεποιθήσεις του ατόμου (απώλυση)

Πεποιθήσεις που ενεργοποιούνται

Καταθλιπτογόνες πεποιθήσεις για τον εαυτό, τον κόσμο και τους άλλους (Δεν αξίζω, οι άλλοι θα καταλάβουν ότι δεν αξίζω και θα με απορρίψουν, δε θα επιτύχω ποτέ-δεν υπάρχει ελπίδα για το μέλλον)

Συναισθήματα

Συναισθήματα που πηγάζουν αλλά και αλληλεπιδρούν με τις ενεργοποιούμενες πεποιθήσεις (απελπισία)

Συμπεριφορά

Συμπεριφορές ως αποτέλεσμα των πεποιθησεων και των συναισθημάτων (απόσυρση)

Βασικές αρχές της ΓΣΘ για την κατάθλιψη

- Εστιάζεται στα τρέχοντα προβλήματα και είναι στοχοκατευθυνόμενη
- Στηρίζεται στη γνωσιακή διατύπωση των παρούσων δυσκολιών
- Στηρίζεται στην ενεργό συνεργασία μεταξύ θεραπευτή – θεραπευόμενου
- Είναι βραχυπρόθεσμη έως μεσοπρόθεσμη
- Χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα γνωσιακών και συμπεριφοριστικών τεχνικών για την τροποποίηση της σκέψης, των πεποιθήσεων και της συμπεριφοράς
- Τυπική δομή μίας συνεδρίας:
  - Κατάσταση ασθενούς και ανασκόπηση προηγούμενης συνεδρίας
  - Ατζέντα συνεδρίας και επεξεργασία των θεμάτων της ατζέντας
  - Ανάθεση εργασίας για το σπίτι
  - Ανασκόπηση συνεδρίας και ανατροφοδότηση

Η θεραπεία της κατάθλιψης

- Σύντομη και περιγεγραμμένη θεραπεία, διάρκειας 15-25 συνεδριών, μία φορά την εβδομάδα
- Στις αρχικές φάσεις, στόχος είναι η άμεση δραστηριοποίηση και ανακούφιση του ασθενούς.
- Στόχος: η επάνοδος του ασθενούς στο προνοσηρό επίπεδο λειτουργικότητας
- Συνδυασμός γνωσιακών και συμπεριφοριστικών τεχνικών

Γνωσιακές τεχνικές I

- Καταγραφή και αναγνώριση των αρνητικών αυτόματων σκέψεων και του τρόπου με τον οποίο οι ΑΑΣ οδηγούν σε προβληματικές συμπεριφορές (χρήση του τρίστηλου ημερολογίου)
- Η παρερμηνεία των γεγονότων προκαλεί ή επιτείνει τα συναισθήματα κατάθλιψης
- Γνωσιακή αναδόμηση: τροποποίηση των πολύπλοκων νοητικών διεργασιών (διεργασιακά λάθη και σχήματα)

Γνωσιακές τεχνικές II

- 3 μέθοδοι γνωσιακής προσέγγισης για την αμφισβήτηση των δυσλειτουργικών σκέψεων:
  - Ορθολογιστική (συγκέντρωση αποδείξεων)
  - Νοοκατασκευαστική (παραγωγή εναλλακτικών ερμηνειών)
  - Πραγματιστική (αναζήτηση πραγματικών συνεπειών των γεγονότων - αποκαταστροφοποίηση)
- Τέλος το άτομο προετοιμάζεται για την αυτόνομη διαχείριση μελλοντικών δυσκολιών και πιθανών υποτροπών

Συμπεριφοριστικές τεχνικές - Γενικά

- Χρησιμοποιούνται στα αρχικά στάδια της θεραπείας, προκειμένου ο ασθενής να είναι πιο δεκτικός (σε επίπεδο συμπεριφοράς, σκέψεων και συναισθήματος) στις γνωσιακές παρεμβάσεις που θα ακολουθήσουν

- Οι στόχοι των συμπεριφοριστικών τεχνικών:

- Επαναφορά της λειτουργικότητας στο προνοσηρό επίπεδο
- Δέσμευση της προσοχής και του ενδιαφέροντος στην προσπάθεια εξουδετέρωσης της απόσυρσης
- Εμπλοκή σε πιο εποικοδομητικές δραστηριότητες
- Επίτευξη ικανοποίησης και αυτοεκτίμησης, με σκοπό τη διακοπή των φαύλων κύκλων «αδράνεια – μειωμένη αυτοεκτίμηση»
- Εύρεση επιχειρημάτων για αμφισβήτηση υπεργενικευμένων αρνητικών συμπερασμάτων
- Ανίχνευση διαφορών μεταξύ έλλειψης ικανοτήτων και έλλειψης επιθυμίας
- Εντοπισμός κινήτρων για βελτίωση
- Περιγραφή και συγκέντρωση σκέψεων, συναισθημάτων, συμπεριφορών, πεποιθήσεων, στάσεων (γνωσιών)
- Πειραματική επιβεβαίωση των υποθέσεων θεραπευτή – θεραπευόμενου

- **ΠΡΟΣΟΧΗ: Η εμπλοκή σε δραστηριότητες δε συνεπάγεται απαραίτητα και γνωσιακή αλλαγή**

Συμπεριφοριστικές τεχνικές (I)

- Προγραμματισμός δραστηριοτήτων:
  - Αύξηση θετικών ενισχυτών
  - Ο ασθενής παύει να περνά χρόνο με παθητικές ενασχολήσεις που αποκλείουν τη θετική ενίσχυση
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, καθώς οι ασθενείς:
  - Δε συμπεριφέρονται με τρόπο ώστε ο συνομηλιτής να αισθάνεται άνετα (π.χ. χαμηλωμένο βλέμμα, σιγανή φωνή, έλλειψη ανατροφοδότησης και ενδιαφέροντος για τη συζήτηση και τους άλλους)
  - Δε δείχνουν άμεσα τα αρνητικά τους συναισθήματα, παρά γκρινιάζουν και είναι εχθρικοί
  - Χρειάζεται να βελτιώσουν τον τρόπο επικοινωνίας τους (παράπονο, έλλειψη ικανότητας να κατανοήσουν τα μηνύματα των άλλων).

Συμπεριφοριστικές τεχνικές (II)

Beck et al., 1979 («Γνωσιακή θεραπεία της κατάθλιψης»)

1. Προγραμματισμός δραστηριοτήτων
2. Τεχνικές ικανοποίησης και ευχαρίστησης
3. Διαβάθμιση δραστηριοτήτων/ σταδιακή ανάθεση στόχων
4. Γνωσιακή πρόβα
5. Εκπαίδευση στη διεκδικητική συμπεριφορά και παιχνίδι ρόλων

1. Προγραμματισμός δραστηριοτήτων

- Σκοπός: αντιμετώπιση του ελλιπούς κινήτρου, της αδράνειας και της προκατάληψης του ασθενούς.
- Στόχος είναι η προσπάθεια να ακολουθήσει ο ασθενής το πρόγραμμα και όχι να λάβει από αυτό ικανοποίηση
- Προγραμματισμός του χρόνου σε ωριαία βάση
- Συγκεκριμένες στοχοκατευθυνόμενες δραστηριότητες που σχεδιάζονται από κοινού.
- Ιεράρχιση στόχων
- Παρουσιάζεται από το θεραπευτή ως «πείραμα ελέγχου», όπου ο ασθενής καταγράφει σκέψεις και συναισθήματα για τη δραστηριότητα.
- Επίσης οι αρνητικές ιδέες καταγράφονται για όσο διάστημα ο ασθενής ακολουθεί το πλάνο που έχει σχεδιάσει με το θεραπευτή.
- Προγραμματίζεται το είδος και η διάρκεια της δραστηριότητας, και όχι το αποτέλεσμα, το οποίο μπορεί να υπόκειται και σε εξωγενείς παράγοντες.
- Η επόμενη ημέρα χρειάζεται να σχεδιάζεται από το βράδυ
- Με την καταγραφή παρέχεται και το υλικό βάσει του οποίου θα αμφισβητηθούν οι σκέψεις και οι πεποιθήσεις του ασθενή ότι δεν κάνει τίποτα και ότι δεν αξίζει.
- Εντοπίζει δραστηριότητες που μπορούν να του προσφέρουν ικανοποίηση.
- Αντιλαμβάνεται ότι η καταθλιπτική διάθεση έχει διακυμάνσεις ανάλογα με τη συμπεριφορά και τα εξωτερικά ερεθίσματα.

Πλάνο καταγραφής

Ημέρα/ ώρα	Δραστηριότητα	Ικανοποίηση (πόσο καλά πιστεύω ότι το έκανα;)	Ευχαρίστηση
8-9	Ξύπνησα, έμεινα στο κρεβάτι	0	0
9-10	Διάβασα εφημερίδα, ήπια καφέ	0	0
11-12	Παρακολούθησα τηλεόραση	0	1
12-1	Πλήρωσα λογαριασμούς	0	0
1-2	Επισκέφθηκα φίλους	0	3
2-3			
3-4			
4-5			
5-6			

2. Τεχνικές ικανοποίησης και ευχαρίστησης

- Αποτυχία να βιώσουν ικανοποίηση και ευχαρίστηση εμπλεκόμενοι σε δραστηριότητες:
  - Δραστηριότητες που δεν ήταν ευχάριστες ούτε πριν το καταθλιπτικό επεισόδιο (π.χ. δουλειές του σπιτιού)
  - Κυριαρχούν αρνητικές γνώσεις
  - Δεν εστιάζεται η προσοχή στο αίσθημα ευχαρίστησης
  - Απουσία ενασχόλησης με δυνητικά πιο ευχάριστες δραστηριότητες –αποδίδονται σε αισθήματα αναξιότητας.
- Ανατίθεται συγκεκριμένη ευχάριστη δραστηριότητα για συγκεκριμένη διάρκεια κάθε ημέρα και ζητάται η καταγραφή αλλαγών στο συναίσθημα ή μείωση του καταθλιπτικού ιδεασμού σε σχέση με τη δραστηριότητα.
- Αξιολόγηση ικανοποίησης και ευχαρίστησης σε κλίμακα 0-5 → αναγνώριση μερικής επιτυχίας και μικρού βαθμού ευχαρίστησης → εξουδετέρωση σκέψης «όλα ή τίποτα».
- Η ικανοποίηση δε σχετίζεται άμεσα με την ολοκλήρωση ή το μέγεθος του έργου (η αξιολόγηση της τωρινής απόδοσης να γίνεται βάσει της παρούσας –και όχι της ιδανικής- κατάστασης).
- Η ευχαρίστηση αναφέρεται σε αισθήματα απόλαυσης και χαράς, που προέρχονται από τη δραστηριότητα → βελτίωση της διάθεσης και αύξηση της αισιοδοξίας.
- Αποτυχία βαθμολόγησης των δύο κλιμάκων συνδέεται με αρνητική εξήγηση του γεγονότος (εστιασμός σε αυτά που δεν καταφέρνει και όχι σε αυτά που επιτυγχάνει)
- Αξιολόγηση δραστηριοτήτων και πιθανή αντικατάστασή τους
- Εντοπισμός και επεξεργασία δυσλειτουργικών σχημάτων

3. Σταδιακή ανάθεση δραστηριοτήτων

- Επιτυχής ολοκλήρωση μίας σειράς στόχων επιφέρει:
  - Βελτίωση διάθεσης (έστω και παροδικά)
  - Αύξηση κινήτρου για ανάληψη συνθετότερων στόχων
- Σταδιακή ανάθεση στόχων:
  - Προσδιορισμός προβλήματος και επιμερισμός σε στόχους
  - Σχεδιασμός (από απλούστερες σε συνθετότερες δραστηριότητες)
  - Αυτοπαρατήρηση και ανατροφοδότηση (από καταγραφές και θεραπευτή)
  - Συζήτηση αμφιβολιών, αντιδράσεων, και διάθεσης για υποτίμηση του αποτελέσματος (πεποίθηση ότι δε μπορεί να κάνει τίποτα, δε θα τα καταφέρει).
  - Ενθάρρυνση για ρεαλιστική εκτίμηση της απόδοσης.
  - Ο στόχος επιτεύχθηκε λόγω της προσπάθειας και της ικανότητας του ίδιου του ασθενούς
  - Πέρασμα σε συνθετότερους στόχους
- Ανατίθενται στόχοι μέτριας δυσκολίας
- Οι επαναλαμβανόμενες επιτυχίες υποβαθμίζουν το αίσθημα ανικανότητας
- Προσοχή:
  - Συστηματικός σχεδιασμός και εξάσκηση στις συνεδρίες
  - Εκτίμηση με το θεραπευόμενο της απόδοσης στο έργο – στόχος η επιτυχής ολοκλήρωση του έργου και όχι ο χρόνος που χρειάστηκε
  - Ύφεση συμπτωμάτων: ολοκλήρωση αρκετών στόχων – βελτίωση της αυτοαξιολόγησης

4. Γνωσιακή πρόβα

- Ο θεραπευόμενος φαντάζεται κάθε ξεχωριστό βήμα που οδηγεί στην ολοκλήρωση ενός στόχου.
- Η προσοχή εστιάζεται στο σχεδιασμό και τις λεπτομέρειες ολοκλήρωσης μίας δραστηριότητας → αντιμετωπίζεται η δυσκολία συγκέντρωσης
- Υπάρχει ένα προγραμματισμένο πλάνο για την (επιτυχή) ολοκλήρωση του στόχου
- Πρόβλεψη, αναγνώριση και εκ των προτέρων επίλυση πιθανών εμποδίων (στις σκέψεις, τη συμπεριφορά και το περιβάλλον) → στόχος η πρόβλεψη και επίλυση πιθανών αποτυχιών κατά την εκτέλεση του στόχου.
- Η ολοκλήρωση του στόχου στη φαντασία επιφέρει σε αρκετούς ασθενείς βελτίωση της διάθεσης.

5. Εκπαίδευση στη διεκδικητική συμπεριφορά και παιχνίδι ρόλου

- Διεκδικητική συμπεριφορά: βελτίωση συναισθήματος, αίσθησης αυτοαποτελεσματικότητας και αυτοεκτίμησης
- Παιχνίδι ρόλου:
  - έλεγχος υποθέσεων και αυθαίρετων συμπερασμάτων,
  - έλεγχος κριτικής στάσης απέναντι στον εαυτό
  - υιοθέτηση εναλλακτικής οπτικής

Επίσης:

- Κατανόηση και ανακεφαλαίωση από τον ασθενή του λόγου και του σκοπού που χρησιμοποιούνται οι εκάστοτε τεχνικές.
- Η υλοποίηση μίας άσκησης προϋποθέτει την κατανόηση και ολοκλήρωσή της *πρώτα* στη συνεδρία
- Αποφεύγονται τα γενικά σχόλια που προκαταλαμβάνουν τον ασθενή ότι θα αισθανθεί αμέσως καλά με την ολοκλήρωση μίας δραστηριότητας/ άσκησης
- Χρήση σημαντικού άλλου στην οργάνωση και ολοκλήρωση ενός στόχου
- Στόχος τεχνικών:
  - σταδιακή αύξηση της δραστηριότητας
  - αμφισβήτηση των αρνητικών πεποιθήσεων
  - *όχι* η ολοκλήρωση πολύ δύσκολων έργων
  - αντιμετώπιση της δυσκολίας έκφρασης συναισθημάτων (λύπη, θυμός), και της απουσίας ικανοποίησης

Συμπεριφοριστικές τεχνικές - ACTION

Assess the function and context of a behavior

Choose to activate or avoid

Try out behavior chosen

Integrate behavior into a routine

Observe the outcome of the behavior

Never give up

Δομή ενός τυπικού προγράμματος γ/σ παρέμβασης στην κατάθλιψη (I) (Παπακώστας, 1994)

A. Εισαγωγή στη θεραπεία

Αξιολόγηση: Κλινική

Συμπεριφορική

Γνωσιακή

Εξοικείωση: Γενική, στη γ/σ θεραπεία

Ειδική, στο γ/σ μοντέλο της κατάθλιψης

B. Αυτορρύθμιση

- Βιογραφικό σημείωμα
- Αυτοσκιαγράφηση του χαρακτήρα
- Δραστηριότητες (είδος, συχνότητα) πριν την κατάθλιψη
- Καταγραφή ημερίσιων δραστηριοτήτων σε ωριαία βάση για μία εβδομάδα

Γ. Συμπεριφορικές τεχνικές

Στόχος: Δραστηριοποίηση ασθενούς

Τεχνικές: Προγραμματισμός Δραστηριοτήτων

Τεχνικές ευχαρίστησης – ικανοποίησης

Κατάτμηση δραστηριοτήτων

Συμπληρωματικές τεχνικές:

Παίξιμο ρόλου

Μίμηση προτύπου

Γνωσιακή πρόβα

Τεχνική "TIC-TOC"

Δομή ενός τυπικού προγράμματος γ/σ παρέμβασης στην κατάθλιψη (II)

Δ. Γνωσιακές τεχνικές

- Τρίστηλο ημερολόγιο ABC
- Καταγραφή αυτόματων αρνητικών σκέψεων
- Συστηματική αμφισβήτηση, τροποποίηση και αντικατάσταση γνωσιών –κυρίως αυτομοφής, αυτοϋποτίμησης, αυτοκαταστροφής- μέσω
  - Ορθολογιστικής προσέγγισης (λογικός και εμπειρικός έλεγχος)
  - Νοοκατασκευαστικής προσέγγισης (πανταπλή στήλη ABCDE)
  - Πραγματιστικής προσέγγισης (κάθετο τόξο, τεχνική πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα)

Ε. Γνωσιακή αναδόμηση

Καταγραφή, αμφισβήτηση, τροποποίηση και αντικατάσταση γνωσιών (κυρίως σχημάτων που αναφέρονται στην αντίληψη της απώλειας και στην αίσθηση κατωτερότητας)

ΣΤ. Τερματισμός θεραπείας

- Τι έμαθα ως τώρα; Πώς τα κατάφερα;
- Πώς θα αντιμετωπίσω πιθανές μελλοντικές αντιξοότητες;

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Beck, A.T., Rush, A.J., Shaw, B.F., & Emery, G. (1979). *Cognitive Therapy of Depression*. New York: The Guilford Press.

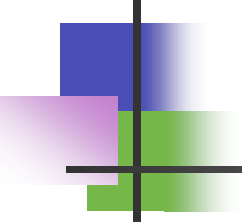
Beck, J. (2000). *Εισαγωγή στη γνωστική θεραπεία*. Αθήνα: Πατάκης.

Burns, D. (2003). *Αισθανθείτε καλά: η αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάθλιψης*. Αθήνα: Πατάκη.

Kuyken, W., Watkins, E., & Beck, A.T. (2005). Cognitive-behavior therapy for mood disorders. In G.O. Gabbard, J.S. Beck & J. Holmes (eds.), *Oxford Textbook of Psychotherapy* (pp. 111-126). New York: Oxford University Press.

Ευθυμίου, Κ. (2002). *Εφαρμογή της Συμπεριφοριστικής/ Γνωσιακής Ψυχοθεραπείας στην Κατάθλιψη*. Αθήνα: ΙΕΘΣ.

Καλπάκογλου, Θ. (1998). *Άγχος και πανικός: γνωσιακή θεωρία και θεραπεία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

---

*Ένας στους τέσσερις σε
αυτή την αίθουσα θα
νοσήσει από κατάθλιψη
μέσα στα επόμενα χρόνια*